Határozatok Tára

TAMARA ĆAPETA
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2024. március 21. [1]

C-399/22. sz. ügy

Confédération paysanne
kontra
Ministre de l'Agriculture et de la Souveraineté alimentaire,
Ministre de l'Économie, des Finances et de la Souveraineté industrielle et numérique

(a Conseil d'État [államtanács, Franciaország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Az élelmiszerekkel kapcsolatos fogyasztói tájékoztatás – A származási ország feltüntetésére vonatkozó követelmények – A Nyugat-Szahara területén betakarított gyümölcsök és zöldségek – A »származási országot« nem megfelelően feltüntető termékek behozatalának egyoldalú megtiltására vonatkozó tagállami hatáskör"

I. Bevezetés

1. „Nyugat-Szahara területe nem tartozik a Marokkói Királyság joghatósága alá; következésképpen az ezen árukat Marokkóból származóként feltüntető címke sérti az élelmiszerek címkézésére vonatkozó uniós követelményeket."

2. Dióhéjban ez a felperes érvelése a nemzeti bíróság előtt. A felperes ennek megfelelően azt kérte a ministère de l'agriculture et de la souveraineté alimentaire-től (mezőgazdasági és élelmiszerügyi minisztérium, Franciaország) és a ministère de l'économie, des finances et de la souveraineté industrielle et numérique-től (gazdasági, pénzügyi, ipari és digitális szuverenitás minisztérium, Franciaország) (a továbbiakban: a minisztériumok), hogy hozzon határozatot, amelyben megtiltja a Nyugat-Szahara területéről származó, a Marokkói Királyságból származóként címkézett cseresznyeparadicsom és Charentais fajtájú sárgadinnye (a továbbiakban: a szóban forgó termékek) behozatalát.

3. A vita két különböző kérdést vet fel.

[1] Eredeti nyelv: angol.

4. Az első kérdés arra vonatkozik, hogy a tagállamok a közös kereskedelempolitika területén eljárhatnak-e egyoldalúan bizonyos áruk harmadik országokból történő behozatalának megtiltása érdekében. Bár a kérdés nem újonnan merül fel, az Ukrajnából érkező behozatal ellen a közelmúltban hozott tagállami intézkedések fényében – tágabb perspektívából szemlélve – mindenképpen aktuális. [2]

5. A második megválaszolandó kérdés a Nyugat-Szahara területéről származó élelmiszerek címkézésére vonatkozik. Itt az a kérdés, hogy e termékek forgalmazhatók-e a Marokkói Királyságból származó termékekként. E kérdés a Tanács kontra Front Polisario ítélet [3] és a Western Sahara Campaign UK ítélet [4] kontextusába illeszthető, amely ítéletekben a Bíróság elismerte, hogy Nyugat-Szahara a jogállását tekintve különálló területnek minősül. [5]

II. A jelen ügy jogi és ténybeli háttere és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

6. Nyugat-Szahara Északnyugat-Afrikában található terület. Nyugat-Szaharát a 19. században a Spanyol Királyság gyarmatosította. 1963-ban, a dekolonizációs folyamattal összefüggésben az Egyesült Nemzetek Szervezete ezt a területet felvette az önkormányzattal nem rendelkező területek listájára. [6] A mai napig szerepel ezen a listán.

7. A dekolonizációs folyamat (még) nem zárult le, és Nyugat-Szahara továbbra is az egyetlen önkormányzattal nem rendelkező terület Afrikában. 1976-ban Spanyolország lemondott a területért felelős gyarmati hatalomként vállalt felelősségéről. A terület tekintetében azóta is – többek között fegyveres – konfliktusban áll a Marokkói Királyság, amely Nyugat-Szahara területének mintegy 80%-át ellenőrzi, és magát a terület egésze tekintetében szuverénnek tekinti, valamint a Front Populaire pour la libération de la saguia-el-hamra et du rio de oro (Front Polisario), amely Nyugat-Szahara fennmaradó részét ellenőrzi, és a nyugat-szaharai nép képviselőjének tekinti magát. A Nemzetközi Bíróság a Nyugat-Szaharára vonatkozó tanácsadó véleményében elismerte, hogy a nyugat-szaharai nép önrendelkezési joggal rendelkezik. [7]

[2] 2023 márciusától kezdődően a bolgár, a magyar, a lengyel, a román és a szlovák kormány azzal fenyegetőzött, hogy egyoldalúan megtiltja a vámmentes ukrán gabona és mezőgazdasági termékek behozatalát (ezen intézkedést arra válaszul hozták meg, hogy az orosz kormány célba vette az ukrán fekete-tengeri kikötőkön keresztül lebonyolított gabonaexportot). Erre válaszul az Európai Bizottság kezdetben 2023. június 5-ig (az Ukrajnából származó egyes termékekre vonatkozó megelőző intézkedések bevezetéséről szóló, 2023. május 2-i (EU) 2023/903 bizottsági végrehajtási rendelet [HL 2023. L 114I., 1. o.]), majd 2023. szeptember 15-ig (az Ukrajnából származó egyes termékekre vonatkozó megelőző intézkedések bevezetéséről szóló, 2023. június 5-i (EU) 2023/1100 bizottsági végrehajtási rendelet [HL 2023. L 144I., 1. o.]) ideiglenes megelőző intézkedéseket vezetett be az Ukrajnából származó búza, kukorica, repce és napraforgómag szabad forgalomba bocsátásának vagy bizonyos vámeljárások alá vonásának megtiltása érdekében, kivéve, ha ezen árukat másik tagállamba vagy az Európai Unió vámterületén kívüli országba vagy területre szállítják.

[3] A 2016. december 21-i Tanács kontra Front Polisario ítélet (C-104/16 P, EU:C:2016:973; a továbbiakban: Tanács kontra Front Polisario ítélet).

[4] A 2018. február 27-i Western Sahara Campaign UK ítélet (C-266/16, EU:C:2018:118; a továbbiakban: Western Sahara Campaign UK ítélet).

[5] Tanács kontra Front Polisario ítélet, 108. pont és Western Sahara Campaign UK ítélet, 64. pont.

[6] Egyesült Nemzetek Szervezete, Az önkormányzattal nem rendelkező területekre vonatkozó információkkal foglalkozó bizottság jelentése, 14. kiegészítés (A/5514) (1963), III. melléklet, „Az Alapokmány XI. fejezete szerinti, földrajzi régiók alapján besorolt önkormányzattal nem rendelkező területek listája 1962. december 31-én”.

[7] Lásd a Nemzetközi Bíróság Nyugat-Szaharára vonatkozó, 1975. október 16-i tanácsadó véleményét (CIJ Recueil 1975, 12. o., 162. pont). A Nyugat-Szahara jelenlegi politikai helyzetéhez vezető események részletesebb leírását illetően lásd: a C-778/21. P. és C-798/21. P. sz., Bizottság és Tanács kontra Front Polisario egyesített ügyekben a mai napon ismertetett indítványom, 5–15. pont, valamint a C-779/21. P. és C-799/21. P. sz., Bizottság és Tanács kontra Front Polisario egyesített ügyekben a mai napon ismertetett indítványom, 8–28. pontja.

8. A nyugat-szaharai konfliktus nem ismeretlen a Bíróság előtt. A Bíróság annak elismerésével, hogy külkapcsolatai gyakorlása során az Európai Uniót kötelezi az önrendelkezési jog, a Tanács kontra Front Polisario ítéletben és a Western Sahara Campaign UK ítéletben megállapította, hogy Nyugat-Szahara területe valamennyi államétól elkülönülő jogállással rendelkezik, ideértve a Marokkói Királyságét is. [8]

9. Ennek alapján a Bíróság úgy értelmezte a társulási megállapodást és a halászati partnerségi megállapodást, [9] amelyek területi hatálya „a Marokkói Királyság területére", illetve „Marokkói Királyság felségterülete vagy joghatósága alá tartozó vizekre" korlátozódott, hogy azok nem foglalják magukban Nyugat-Szahara területét és az azzal szomszédos vizeket. [10]

10. A Tanács felszólította a Bizottságot, hogy tegyen eleget a Bíróság Tanács kontra Front Polisario ítéletében és a Western Sahara Campaign UK ítéletében foglaltaknak. [11] A Marokkói Királysággal folytatott tárgyalások eredménye egyrészt a vámkedvezményeket a Nyugat-Szahara területéről származó árukra kiterjesztő megállapodásban, [12] másrészt a Nyugat-Szaharával szomszédos vizeken folytatott fenntartható halászatról szóló megállapodásban és végrehajtási jegyzőkönyvben [13] tükröződik.

11. A Front Polisario megtámadta az e megállapodásokat jóváhagyó határozatokat. A Törvényszék e határozatokat megsemmisítő ítéletei [14] ellen indított fellebbezési eljárások a Bíróság előtt folyamatban vannak. A jelen indítvánnyal párhuzamosan e két fellebbezéssel kapcsolatban is a mai napon ismertetem indítványomat. [15] Mindazonáltal, és függetlenül attól, hogy a Bíróság az ezekre az ügyekre vonatkozó indítványomnak megfelelően határoz-e, azok kimenetele nem befolyásolja a jelen ügy megoldását.

12. A jelen ügyben a nemzeti bíróság előtti alapeljárás felperese a Confédération paysanne, egy francia agrárszakszervezet. A felperes azt kérte a minisztériumoktól, hogy a *tiltsák meg* a szóban forgó, nyugat-szaharai területen betakarított termékek *behozatalát*. E termékeket Marokkói Királyságból való származást feltüntető címkével hozzák be Franciaországba és forgalmazzák

8 Tanács kontra Front Polisario ítélet, 92. pont és Western Sahara Campaign UK ítélet, 69. pont.

9 Az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Marokkói Királyság közötti társulás létrehozásáról szóló euromediterrán megállapodás (HL 2000. L 70., 2. o.; a továbbiakban: társulási megállapodás), amely a Tanács kontra Front Polisario ítélet tárgyát képezte, valamint az Európai Közösség és a Marokkói Királyság között létrejött halászati partnerségi megállapodás (HL 2006. L 141., 4. o.; a továbbiakban: halászati partnerségi megállapodás), amely a Western Sahara Campaign UK ítélet tárgyát képezte.

10 Tanács kontra Front Polisario ítélet, 92. pont és Western Sahara Campaign UK ítélet, 64. és 69. pont.

11 Lásd: az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Marokkói Királyság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodás 1. és 4. jegyzőkönyvének módosításáról szóló, az Európai Unió és a Marokkói Királyság között levélváltás formájában létrejött megállapodás megkötéséről szóló, 2019. január 28-i (EU) 2019/217 határozat (HL 2019. L 34., 1. o.) és az Európai Unió és a Marokkói Királyság közötti fenntartható halászati partnerségi megállapodásnak, végrehajtási jegyzőkönyvének és a megállapodást kísérő levélváltásnak a megkötéséről szóló, 2019. március 4-i (EU) 2019/441 tanácsi határozat (HL 2019. L 77., 4. o.).

12 Az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Marokkói Királyság közötti társulást létrehozó euromediterrán megállapodás 1. és 4. jegyzőkönyvének módosításáról szóló, az Európai Unió és a Marokkói Királyság között levélváltás formájában létrejött megállapodás (HL 2019. L 34., 4. o.; a továbbiakban: levélváltás formájában létrejött megállapodás).

13 Az Európai Unió és a Marokkói Királyság közötti fenntartható halászati partnerségi megállapodás (HL 2019. L 77., 8. o.) és az Európai Unió és a Marokkói Királyság közötti fenntartható halászati partnerségi megállapodás végrehajtásáról szóló jegyzőkönyv (HL 2019. L 77., 18. o.).

14 Lásd: 2021. szeptember 29-i Front Polisario kontra Tanács ítélet (T-279/19, EU:T:2021:639); 2021. szeptember 29-i Front Polisario kontra Tanács ítélet (T-344/19 és T-356/19, EU:T:2021:640).

15 Lásd a jelen indítvány 7. lábjegyzetét.

ott.[16] A felperes azt állítja, hogy ez ellentétes az élelmiszerek címkézésére vonatkozó uniós követelményekkel, amelyek előírják a termék helyes származási országának feltüntetését. A felperes előadja, hogy a szóban forgó termékek Franciaországba történő behozatalakor azok származási országaként – Nyugat-Szahara területe helyett – tévesen a Marokkói Királyságot tüntetik fel. Ezért behozatalukat meg kell tiltani.

13. Mivel a felperes úgy vélte, hogy a minisztériumok hallgatólagosan elutasították ezt a kérelmet, keresetet indított a Conseil d'État (államtanács, Franciaország) előtt.

14. A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint az alkalmazandó szabályok megkövetelik, hogy az élelmiszertermék származási országát vagy területét feltüntessék. Ezt a követelményt, amely az élelmiszertermékek forgalmazásának egyik elemét képezi, főszabály szerint a behozatal időpontjában kell teljesíteni. A kérdést előterjesztő bíróság azonban azt is megjegyzi, hogy az alkalmazandó rendeletek nem jogosítják fel kifejezetten a tagállamokat az olyan termékek behozatalát megtiltó intézkedések elfogadására, amelyek nem felelnek meg az említett eredetcímkézési követelménynek. Ezenfelül a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a Bíróság Tanács kontra Front Polisario ítélete és Western Sahara Campaign UK ítélete fényében felmerül a kérdés, hogy az élelmiszerek címkézésére vonatkozó uniós szabályokat úgy kell-e értelmezni, hogy azok értelmében a Nyugat-Szahara területéről származó termékek esetében származási országként nem tüntethető fel a Marokkói Királyság, hanem ehelyett Nyugat-Szahara területét kell feltüntetni.

15. E körülmények között a Conseil d'État (államtanács, Franciaország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Az 1169/2011 rendelet, az 1308/2013 rendelet, az 543/2011 rendelet és a 952/2013 rendelet rendelkezéseit úgy kell-e értelmezni, hogy azok felhatalmazzák a tagállamot arra, hogy gyümölcsöknek és zöldségeknek a meghatározott országból származó, a tényleges származási ország vagy terület feltüntetésének hiánya miatt az 1169/2011 rendelet 26. cikkének és a 2013/1308 rendelet 76. cikkének nem megfelelő behozatalát tiltó nemzeti intézkedést fogadjon el, különösen abban az esetben. ha a jogsértés jelentős méretet ölt, és ha az ellenőrzés nehezen végezhető el, ha a terméket már behozták az Unió területére[?]

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetében az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Marokkói Királyság közötti társulás létrehozásáról szóló, 1996. február 26-i euromediterrán megállapodásnak a Marokkóból származó mezőgazdasági termékeknek az Európai Unióba történő behozatalára alkalmazandó rendszerről, valamint a »származó termék« fogalmának meghatározásáról szóló 1. és 4. jegyzőkönyvének módosításáról, szóló, a 2019. január 28-i tanácsi határozattal jóváhagyott levélváltás formájában kötött megállapodást úgy kell-e értelmezni, hogy az 1169/2011/EU rendelet 9. és 26. cikkének, valamint az 1308/2011/EU rendelet 76. cikkének alkalmazása tekintetében egyrészről a Nyugat-Szahara területén betakarított gyümölcsök és zöldségek származási

[16] Lásd e tekintetben a Conseil d'État (államtanács, Franciaország) előtt folyamatban lévő ügyben Bokdam-Tognetti rapporteur public (független jogi előadó) által benyújtott észrevételeket, aki kifejti, hogy *„des melons et tomates produits dans la région de Dakhla, c'est-à-dire au Sahara occidental, sont effectivement importés et commercialisés en France en mentionnant le Maroc comme pays d'origine, sans indication faisant état du Sahara occidental*" („a Dakhla régióban, azaz Nyugat-Szaharában termesztett dinnyét és paradicsomot ténylegesen Marokkót mint származási országot megjelölve, Nyugat-Szahara feltüntetése nélkül hozzák be Franciaországba, és forgalmazzák ott"), Bokdam-Tognetti rapporteur public (független jogi előadó), 445088. sz. – Confédération paysanne (2022. június 9.).

országa Marokkó, másrészről a marokkói hatóságok hatáskörrel rendelkeznek arra, hogy az e területen szüretelt gyümölcsökre és zöldségekre vonatkozóan az 543/2011 rendeletben előírt megfelelőségi tanúsítványokat állítsanak ki?

3) A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén: a levélváltás formájában kötött megállapodást jóváhagyó 2019. január 28-i tanácsi határozat megfelel-e az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikke (5) bekezdésének, ugyanezen Szerződés 21. cikkének, és az önrendelkezés szokásjogi elvének, amelyet többek között az Egyesült Nemzetek Alapokmányának 1. cikke ír elő?

4) Az 1169/2011/EU rendelet 9. és 26. cikkét, valamint az 1308/2011/EU rendelet 76. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy a behozatal és a fogyasztó részére történő értékesítés szakaszában a Nyugat-Szahara területén betakarított zöldségek és gyümölcsök csomagolásán nem Marokkót, hanem Nyugat-Szaharát kell származási országként feltüntetni?"

16. A Confédération paysanne, a francia kormány, a Tanács és a Bizottság nyújtott be írásbeli észrevételeket a Bírósághoz. Ugyanezek a felek szóban is előadták érveiket a 2023. október 24-én tartott tárgyaláson.

III. Elemzés

17. A fentiekben kifejtettek szerint a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet két olyan fellebbezéssel egyidejűleg bírálják el, amelyekre vonatkozóan ugyancsak a mai napon ismertetem indítványomat.[17] A két fellebbezés egyike a többek között a Nyugat-Szahara területéről az Európai Unióba behozott, szóban forgó termékek tekintetében biztosított preferenciális elbánás érvényességét érinti.[18]

18. Bármi legyen is e fellebbezések kimenetele, az a két kérdés, amellyel kapcsolatban a Bíróság kérte, hogy elemzésemet azokra összpontosítsam, nevezetesen az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és negyedik kérdés, továbbra is releváns marad.[19]

19. Ezt a két kérdést egymást követően fogom megvizsgálni. Az első kérdést illetően azt vizsgálom, hogy a tagállamok az uniós jog alapján rendelkeznek-e hatáskörrel arra, hogy egyoldalúan megtiltsák bizonyos olyan áruknak az Európai Unióba történő behozatalát, amelyeken állítólag nem megfelelően jelölik a származási országot.[20] Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdéssel kapcsolatban azt fogom megvizsgálni, hogy a szóban forgó termékeken Nyugat-Szaharát kell-e származási országként feltüntetni, és hogy a Marokkói Királyság is feltüntethető-e származási országként.

17 A C-778/21. P. és C-798/21. P. sz., Bizottság és Tanács kontra Front Polisario egyesített ügyek és a C-779/21. P. és C-799/21. P. sz., Bizottság és Tanács kontra Front Polisario egyesített ügyek.

18 A C-779/21. P. és C-799/21. P. sz., Bizottság és Tanács kontra Front Polisario egyesített ügyekben a Bizottság, illetve a Tanács a Törvényszék 2021. szeptember 29-i Front Polisario kontra Tanács ítéletét (T-279/19, EU:T:2021:639) vitatja, amelyben a Törvényszék arra a következtetésre jutott, hogy a Tanács nem tartotta tiszteletben a szerződések relatív hatályának a Bíróság által a Tanács kontra Front Polisario ítélet 106. pontjában értelmezett elvét.

19 A kérdést előterjesztő bíróság határozatában foglalt harmadik kérdés, amellyel a jelen indítványomban nem foglalkozom, a 2019/217 határozat érvényességének kérdését veti fel; ezt a kérdést a C-779/21. P. és C-799/21. P. sz., Bizottság és Tanács kontra Front Polisario egyesített ügyekre vonatkozó indítványomban külön vizsgálom.

20 Amint az indítványomból következik, az első kérdésre általam javasolt válasz alapján a Bíróságnak nem kell megválaszolnia a második és harmadik kérdést (tekintettel arra, hogy e kérdések megfogalmazásuk szerint az első kérdésre adott igenlő választól függenek). Amint azt a jelen indítvány 56. és azt követő pontjaiban kifejtem, az első kérdésre általam javasolt válasz alapján az is érvként merül fel, hogy a negyedik kérdésre nem feltétlenül kell választ adni.

A. Első kérdés

1. A kérdés újrafogalmazása

20. Mielőtt érdemben rátérnék az első kérdésre, szükségesnek tartom annak újrafogalmazását. A kérdést előterjesztő bíróság ugyanis az első kérdéssel kapcsolatos iránymutatás szükségességét a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendeletre,[21] a mezőgazdasági termékekről szóló rendeletre,[22] a gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendeletre[23] és az Uniós Vámkódexre[24] mint a felperes által kérelmezett egyoldalú behozatali tilalom lehetséges jogalapjaira való hivatkozással támasztja alá.

21. Az olyan tilalom, amely bizonyos termékek behozatalára vonatkozik, az árukereskedelmet szabályozó szakpolitikai intézkedés,[25] amely az EUMSZ 207. cikk (1) bekezdése értelmében a közös kereskedelempolitika hatálya alá tartozik. A kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelmében ugyanis kifejti, hogy a felperes által kért intézkedés nem a szóban forgó termékek franciaországi *értékesítésének vagy forgalmazásának tilalmára* vonatkozik. A felperes ehelyett azt kérte a francia hatóságoktól, hogy az élelmiszerek címkézésére vonatkozó uniós követelmények állítólagos megsértése miatt egyoldalúan rendeljenek el *behozatali* tilalmat a Nyugat-Szaharából származó termékekre.

22. Mivel a közös kereskedelempolitika kizárólagos uniós politikának minősül,[26] Franciaország nem rendelkezik hatáskörrel behozatali tilalom elrendelésére, kivéve, ha az Európai Unió erre felhatalmazza vagy kéri.

23. Az Uniós Vámkódex kivételével a kérdést előterjesztő bíróság által említett összes többi rendelet az élelmiszereknek az uniós piacon való uniós címkézésére vonatkozik. Ezenfelül e rendeleteket nem a Szerződéseknek a harmadik országokkal folytatott kereskedelmet és a közös kereskedelempolitikát szabályozó rendelkezései (az EUMSZ 206. vagy EUMSZ 207. cikk) alapján fogadták el, ismét csak az Uniós Vámkódex kivételével. Ehelyett e rendeletek a mezőgazdaságra (EUMSZ 43. cikk) és a belső piacra (EUMSZ 114. cikk) vonatkozó cikkek alapján kerültek elfogadásra.

21 A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról, az 1924/2006/EK és az 1925/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról és a 87/250/EGK bizottsági irányelv, a 90/496/EGK tanácsi irányelv, az 1999/10/EK bizottsági irányelv, a 2000/13/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2002/67/EK és a 2008/5/EK bizottsági irányelv és a 608/2004/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 1169/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2011. L 304., 18. o.; helyesbítések: HL 2014. L 331., 40. o.; HL 2015. L 50., 48. o.; HL 2016. L 266., 7. o.; HL 2023. L 142., 41. o.) (a továbbiakban: fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet).

22 A mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról, és a 922/72/EGK, a 234/79/EK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 347., 671. o.) (a továbbiakban: mezőgazdasági termékekről szóló rendelet).

23 Az 1234/2007/EK tanácsi rendeletnek a gyümölcs- és zöldség-, valamint a feldolgozottgyümölcs- és feldolgozottzöldség-ágazatra alkalmazandó részletes szabályainak a megállapításáról szóló, 2011. június 7-i 543/2011/EU bizottsági végrehajtási rendelet (HL 2011. L 157., 1. o.) (a továbbiakban: gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendelet).

24 Az Uniós Vámkódex létrehozásáról szóló, 2013. október 9-i 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 269., 1. o.; helyesbítések: HL 2013. L 287.; 90. o., HL 2016. L 267., 2. o.; HL 2018. L 173., 35. o.) (a továbbiakban: Uniós Vámkódex).

25 Az Európai Gazdasági Közösség és a Jugoszláv Szövetségi Köztársaság (Szerbia és Montenegró) közötti kereskedelemről szóló, 1993. április 26-i 990/93/EGK tanácsi rendelet (HL 1993. L 102., 14. o.), amely kereskedelmi embargót rendelt el a Jugoszláv Szövetségi Köztársaságból (Szerbia és Montenegró) származó vagy azon áthaladó egyes termékekre, és amelyet az Európai Gazdasági Közösséget létrehozó szerződés 113. cikke (jelenleg az EUMSZ 207. cikk) alapján fogadtak el.

26 Az EUMSZ 3. cikk (1) bekezdésének e) pontja.

24. Mivel e rendeletek nem szabályozzák a harmadik országokkal folytatott kereskedelmet, a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet, a mezőgazdasági termékekről szóló rendelet és a gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendelet nem jogosítja fel Franciaországot a kért intézkedés elfogadására. Mindenesetre e rendeletek egyike sem hatalmazza fel a tagállamokat arra, hogy egyoldalúan megtiltsák a nem megfelelő termékek behozatalát. [27]

25. Annak érdekében, hogy a kérdést előterjesztő bíróság számára hasznos választ lehessen adni, javaslom tehát az első kérdés oly módon történő átfogalmazását, hogy ehelyett arra irányuljon, hogy az uniós jog, különösen az Uniós Vámkódex felhatalmazza-e a tagállamot olyan nemzeti intézkedés elfogadására, amely megtiltja az olyan gyümölcsök és zöldségek behozatalát, amelyeken a származási országot nem megfelelően jelölték.

2. Értékelés

26. Amint jelen indítvány 21. pontjában kifejtettem, az árukereskedelem a közös kereskedelempolitika részét képezi. E politikára egységes elveknek kell vonatkozniuk. [28]

27. Az EUMSZ 3. cikk (1) bekezdésének e) pontja értelmében az Unió kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a közös kereskedelempolitika területén. Ez azt jelenti, hogy csak az Unió alkothat és fogadhat el kötelező erejű jogi aktusokat a harmadik országokkal folytatott árukereskedelemmel kapcsolatban. [29]

28. E hatáskörmegosztásból következik, hogy a tagállamok nem járhatnak el a nemzetközi kereskedelem területén, kivéve, ha az Unió erre kifejezetten felhatalmazza őket, vagy ha uniós jogi aktusokat hajtanak végre.

29. A Bíróság elé terjesztett kérdés tehát arra irányul, hogy az uniós elsődleges vagy másodlagos jog önálló hatáskörrel ruházza-e fel a tagállamokat az olyan típusú egyoldalú intézkedés bevezetésére, mint amelyet a felperes kérelmezett.

[27] Amint azt a francia kormány kifejti, bár a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet előírja a vállalkozók számára, hogy megfelelően címkézzék fel az általuk forgalmazott élelmiszereket (a 8. cikk (2) bekezdése), nem tiltja meg a számukra ugyanezen termékek behozatalát, ha a címke nem felel meg ezen rendelet rendelkezéseinek. Mitöbb, ugyanezen rendelet 38. cikkének (1) bekezdése kifejezetten megtiltja a tagállamoknak, hogy az uniós jog által nem engedélyezett intézkedéseket fogadjanak el vagy tartsanak fenn. Hasonlóképpen, noha a mezőgazdasági termékekről szóló rendelet 33. cikke (3) bekezdésének f) pontja lehetőséget biztosít a piacról való árukivonásra, ez a jogkör, amelyet a Bizottság mindenképpen korlátozhat (a 37. cikk d) pontja), nem terjed ki a nem megfelelő termékek behozatalának korlátozására. Ráadásul a szükséghelyzeti intézkedéseket, amelyek úgy tűnik, hogy a kereskedelemmel kapcsolatos intézkedésekre is kiterjednek, csak a Bizottság fogadhatja el ((189) és (201) preambulumbekezdés, valamint 221. cikk). Ez a gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendeletre is vonatkozik, amely – bár meghatározza, hogy a tagállamok hatáskörrel rendelkeznek a forgalmazási előírások helyes alkalmazásának megfelelőségi ellenőrzések révén történő ellenőrzésére (lásd különösen a 9. cikk (1) bekezdését) – nem hatalmazza fel a tagállamokat a nem megfelelő termékek *behozatalát* tiltó intézkedések végrehajtására.

[28] Valójában már az EUMSZ 207. cikk (1) bekezdésének a szövege is arra utal, hogy a közös kereskedelempolitika „egységes elveken” alapul.

[29] Lásd az EUMSZ 2. cikk (1) bekezdését.

30. Az uniós elsődleges jog szintjén a válasz nemleges. A Szerződések nem tartalmaznak olyan rendelkezést, amely felhatalmazná a tagállamokat olyan egyoldalú intézkedések bevezetésére, amelyek a harmadik állammal vagy területtel folytatott kereskedelmet korlátozzák vagy felfüggesztik. [30]

31. Úgy vélem, hogy e megközelítés logikája mindenekelőtt annak veszélyében rejlik, hogy az Európai Unió és intézményei Szerződésben előírt hatáskörének alapvető jellegét elferdítik. [31]

32. Másodszor, az ilyen intézkedések veszélyeztetnék az Unió külkereskedelmi politikájának egységességét, és ezzel aláásnák a közös kereskedelempolitika alapjául szolgáló egyik alapelvet. [32]

33. Végül, az Európai Unió megbízható kereskedelmi partnerként való külső fellépésén túlmenően fennáll a WTO vitarendezési testülete előtti felelősségre vonás kockázata. [33]

34. A másodlagos uniós jog szintjén a válasz árnyaltabb.

35. Legalább egy precedens van azokra a körülményekre, amelyek között az Európai Unió megengedi a tagállamoknak, hogy bizonyos feltételek mellett olyan különleges nemzeti intézkedéseket tartsanak fenn, amelyek szigorúan véve beavatkoznak a közös kereskedelempolitikával kapcsolatos hatáskörmegosztásba. [34] Ez azonban ritkán fordul elő.

36. Gyakoribbak az olyan egyedi eszközök, amelyek lehetővé teszik az Európai Unió számára, hogy bizonyos védintézkedéseket fogadjon el a harmadik államokkal vagy területekkel folytatott kereskedelemmel kapcsolatban. [35] Ezekben az esetekben az Európai Unió bizonyos intézkedéseket hozhat a nem uniós termékeknek az Unió vámterületén, és ha szükséges, [36] annak csak egy részén [37] történő forgalomba bocsátásának szabályozására.

30 Mondanom sem kell, hogy az EUMSZ 207. cikk mindig jogalapként szolgálhat harmadik állammal vagy területtel folytatott kereskedelem felfüggesztésére irányuló *uniós intézkedés* bevezetésére: lásd például a Szerb és a Montenegrói Köztársaság, valamint az Európai Gazdasági Közösség közötti kereskedelem megtiltásáról szóló, 1992. június 1-jei 1432/92/EGK tanácsi rendeletet (HL 1992. L 151., 4. o.), amely kereskedelmi embargót vezetett be a Jugoszláv Szövetségi Köztársaságból az (akkoriban) közösségi területre irányuló valamennyi behozatalra, valamint a Közösségből az ezen országba irányuló valamennyi kivitelre.

31 Lásd ebben az értelemben: 2002. április 18-i 1/00 (Az európai közös légtér létrehozásáról szóló megállapodás) vélemény (EU:C:2002:231, 12. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

32 Lásd az EUMSZ 207. cikk (1) bekezdését, amely előírja, hogy „[a] közös kereskedelempolitika egységes elveken alapul; ez vonatkozik különösen […] a liberalizációs intézkedések egységesítésére”. Lásd e tekintetben: 1994. július 5-i Anastasiou és társai ítélet (C-432/92, EU:C:1994:277, 53. pont) (amely kifejti, hogy a tagállamok eltérő gyakorlata „olyan bizonytalan helyzetet [idéz elő], amely valószínűleg veszélybe sodorja a közös kereskedelempolitikát”).

33 Lásd ebben az értelemben: 2020. október 6-i Bizottság kontra Magyarország (Felsőoktatás) ítélet (C-66/18, EU:C:2020:792, 84. pont).

34 Lásd a tagállamok és harmadik országok közötti kétoldalú beruházási megállapodások tekintetében átmeneti rendelkezések megállapításáról szóló, 2012. december 12-i 1219/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletet (HL 2012. L 351., 40. o.), amely bizonyos feltételek mellett lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy hatályban tartsák és módosítsák meglévő kétoldalú beruházási szerződéseiket, valamint új kétoldalú beruházási szerződéseket kössenek, ugyanakkor általában előírja számukra, hogy megszüntessék a kétoldalú beruházási szerződések és az uniós jog közötti összeegyeztethetetlenséget.

35 Lásd például a behozatalra vonatkozó közös szabályokról szóló, 2015. március 11-i (EU) 2015/478 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2015. L 83., 16. o.; a továbbiakban: a behozatalról szóló alaprendelet) V. fejezetében (amely – WTO-tag – országokból és területekről származó behozatalra vonatkozik), valamint az egyes harmadik országokból történő behozatalra vonatkozó közös szabályokról szóló, 2015. április 29-i (EU) 2015/755 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2015. L 123., 33. o.) V. fejezetében (amely – nem WTO-tag – országokból származó behozatalra vonatkozik) előírt védintézkedéseket.

36 Lásd például az egyes acéltermékek behozatalára vonatkozó végleges védintézkedések bevezetéséről szóló, 2019. január 31-i (EU) 2019/159 bizottsági végrehajtási rendeletet (HL 2019. L 31., 27. o.) (amely hároméves időtartamra 25%-os vámkontingenst ír elő egyes acél-termékkategóriáknak az Európai Unióban történő szabad forgalomba bocsátására).

37 Lásd a behozatalról szóló alaprendelet 17. cikkét és a 2015/755 rendelet 15. cikkét. Ilyen „regionalizált” védintézkedés közelmúltbeli példájaként lásd a 2023/1100 végrehajtási rendelet 1. cikkét (amely az Ukrajnából származó búza, kukorica, repce és napraforgómag behozatalának Bulgáriában, Magyarországon, Lengyelországban, Romániában vagy Szlovákiában történő szabad forgalomba bocsátását korlátozza).

37. Igaz, hogy – amint azt a francia kormány állítja – mind a behozatalról szóló alaprendelet, mind pedig az Uniós Vámkódex tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyek lehetővé teszik a tagállamok számára, hogy kivételes esetekben *egyoldalú* kereskedelmi intézkedéseket vezessenek be. Így a behozatalról szóló alaprendelet 24. cikke (2) bekezdésének a) pontja előírja, hogy „e rendelet nem gátolja a következő tagállami intézkedések elfogadását vagy alkalmazását […]: a közerkölcs, a közrend vagy a közbiztonság […] alapján tilalmak, mennyiségi korlátozások vagy felügyeleti intézkedések”. Hasonlóképpen az Uniós Vámkódex 134. cikkének (1) bekezdése értelmében az „Unió vámterületére beszállított áruk […] vámellenőrzés alá vonhatóak”, valamint „[a]dott esetben vonatkoznak rájuk többek között a közerkölcs, a közrend vagy közbiztonság […] alapján indokolt tilalmak és korlátozások”.

38. Egyértelmű azonban, hogy e rendelkezések nem jelentenek az uniós másodlagos jog szintjén biztosított állandó felhatalmazást a behozatal felfüggesztésére irányuló egyoldalú intézkedéseknek az élelmiszerek címkézésére vonatkozó uniós követelmények állítólagos megsértése miatti bevezetésére.

39. Először is, a behozatalról szóló alaprendelet 24. cikke (2) bekezdésének a) pontjában előírt intézkedéstípust *erga omnes* kell alkalmazni, amennyiben azok a WTO-tagok ellen irányulnak, és így – származástól függetlenül – az érintett termék valamennyi behozatalára vonatkoznak.[38] A kizárólag a WTO-tag Marokkói Királyságból származó termékekkel szemben Franciaországtól kért intézkedéstípus tehát nem tartozhat e rendelkezés hatálya alá.

40. Ezenfelül a behozatalról szóló alaprendelet 24. cikke (2) bekezdésének a) pontjában előírt intézkedéseket többek között „a közerkölcs, a közrend vagy a közbiztonság […] alapján” kell elrendelni. E rendelkezés ennek megfelelően az EUMSZ 36. cikkben meghatározottakhoz hasonló, konkrét közérdeken alapuló okokból lehetővé teszi a kereskedelem szabadságába való beavatkozást[39].[40]

41. Nem zárom ki annak lehetőségét, hogy különösen a „közerkölcs” fogalma, amely adott közösség azzal kapcsolatos meggyőződését jelenti, hogy mi tekinthető helyesnek és helytelennek, kiterjedhet az élelmiszerek hamis vagy félrevezető címkézésére.

42. A behozatalról szóló alaprendelet 24. cikke (2) bekezdésének a) pontjában előírt eltéréstípusok szigorú értelmezésére tekintettel[41] azonban nem vagyok meggyőződve arról, hogy a harmonizált uniós *forgalmazási* előírások megsértése okot adhat adott terméktípus egyetlen tagállamba irányuló *behozatalának* korlátozására.

[38] Lásd e tekintetben a védintézkedésekről szóló WTO-megállapodás 2. cikkének (1) bekezdését, amely ezt a követelményt tartalmazza, és amelyet ennek megfelelően a behozatalról szóló alaprendelet értelmezésénél figyelembe kell venni. Lásd analógia útján: 2022. január 20 -i Bizottság kontra Hubei Xinyegang Special Tube ügyben hozott ítélet (C-891/19 P, EU:C:2022:38, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat) (amely kifejtette, hogy a *pacta sunt servanda* elve megköveteli a WTO-megállapodások valamelyikének fényében elfogadott uniós másodlagos jognak megfelelő értelmezést).

[39] Bár a Bíróság soha nem ismerte el a nemzetközi kereskedelem szabadságát, legalábbis vitatható, hogy a Szerződések az Európai Unió külkereskedelmi politikájába is beleillesztik ugyanannak a liberalizáló piaci megoldásnak a gondolatát, amely az európai projektet *ab initio* elindította. Ezen érvelés alátámasztásaként lásd: Petersmann, E.-U., „National constitutions and international economic law”, in Hilf, M. és Petersmann, E.-U. (szerk.), *National constitutions and international economic law*, Kluwer, Bielefeld, 1993., 24. o. Lásd ezzel ellentétes véleményként: Peers, S., „Fundamental right or political whim? WTO law and the European Court of Justice”, in de Burca, G., és Scott, J. (szerk.), *The EU and the WTO: Legal and Constitutional Issues*, Bloomsbury Publishing, 2001., 129. o.

[40] Lásd: 2002. május 30-i Expo Casa Manta ítélet (C-296/00, EU:C:2002:316, 34. pont) (amely párhuzamot vont a behozatalról szóló alaprendelet 24. cikkének elődjével és az EUMSZ 36. cikkel).

[41] Lásd analógia útján: 1985. január 10-i Association des Centres distributeurs Leclerc és Thouars Distribution ítélet (229/83, EU:C:1985:1, 30. pont) (amely kifejtette, hogy a jelenlegi EUMSZ 36. cikkben foglalt eltéréseket megszorítóan kell értelmezni).

43. Ugyanis – amint azt a francia kormány kifejtette – egyértelmű, hogy a harmadik országokból származó áruk behozatalának a behozatalról szóló alaprendelet és az Uniós Vámkódex révén történő liberalizálása nem tekinthető úgy, hogy egyben az a célja és azzal a hatással jár, hogy e behozott áruk későbbi forgalmazását liberalizálja.

44. Ez logikus is, mivel az uniós piaci értékesítés céljából behozott termék életciklusában a *behozatal* szakasza megelőzi a *forgalmazás* szakaszát.

45. Igaz, e két szakasz egymást „szükségszerűen kiegészítheti”. [42]

46. Valamely termék sikeres vámkezelése azonban nem feltétlenül jelenti a fogyasztói címkézésre vonatkozó szabályoknak való megfelelést; és fordítva: amint azt a Bíróság az ítéletében megjegyezte, „[a]hogy a Közösségben jogszerűen előállított terméket nem lehet pusztán e körülmény alapján forgalmazni, valamely termék jogszerű behozatala nem jelenti azt, hogy automatikusan a piacra kerül”. [43]

47. De még ha (helytelenül) feltételeznénk is, hogy valamely termék vámkezelése a fogyasztói címkézésre vonatkozó szabályoknak való megfelelést eredményez, a felperes által tervezett intézkedés mindenesetre hatástalan lenne, mivel a szóban forgó termékek – amennyiben azokat más tagállamokon keresztül hozták be – továbbra is forgalmazhatók a francia fogyasztók számára.

48. Ebben az összefüggésben nem tartom indokoltnak, hogy valamely tagállam a közerkölcsre hivatkozhasson annak érdekében, hogy a harmonizált uniós forgalmazási előírások állítólagos megsértésének orvoslása ürügyén egyoldalúan korlátozza bizonyos termékek harmadik államokból történő behozatalát (és ezáltal megzavarja e termékeknek az Unión belüli forgalmát).

49. Másodszor, az Uniós Vámkódex 134. cikkének (1) bekezdésében előírt vámfelügyelet nem önálló felhatalmazás, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy többek között bizonyos termékekre vonatkozóan behozatali tilalmat vezessenek be.

50. A vámfelügyelet fogalma inkább az Unióba behozott termékek bizonyos típusú jogállását irányozza elő. Ezt követően a nemzeti vámhatóságok e jogállás alapján végzik el a vámellenőrzést. [44] Ezen ellenőrzések magukban foglalják a szóban forgó árukkal szemben alkalmazott bánásmód (például a kedvezményes tarifális elbánás) és az érintett importőrrel szemben előírt kötelezettségeknek (például a vámok és behozatali vámok megfizetése) való megfelelés ellenőrzését.

51. Ezenfelül a vámfelügyelet keretében ellenőrzött intézkedéstípust magának az uniós jognak vagy a végrehajtó tagállam jogának kell megállapítania. Ezek azok a tilalom-és korlátozástípusok, amelyekre az Uniós Vámkódex 134. cikke (1) bekezdésének második mondata hivatkozik. [45]

[42] Mengozzi főtanácsnok Expo Casa Manta ügyre vonatkozó indítványának (C-296/00, EU:C:2002:28, 27. pont) szóhasználatával élve.

[43] 2002. május 30-i Expo Casa Manta ítélet (C-296/00, EU:C:2002:316, 31. pont).

[44] A vámellenőrzések fogalmát az Uniós Vámkódex 5. cikkének (3) bekezdése úgy határozza meg, hogy e fogalomba tartoznak „a vámhatóságok által elvégzett konkrét intézkedések, amelyek célja az, hogy biztosítsák az Unió vámterülete és az e területen kívüli országok vagy területek között szállított áruk belépését, kilépését, árutovábbítását, szállítását, tárolását és meghatározott célra történő felhasználását, valamint a nem uniós áruknak és a meghatározott célra történő felhasználás alatt lévő áruknak az Unió vámterületén belüli jelenlétét és szállítását szabályozó vámjogszabályoknak és a más jogszabályoknak való megfelelést”.

[45] Azaz „többek között a közerkölcs, a közrend vagy közbiztonság, […] alapján indokolt tilalmak és korlátozások”.

52. A jelen ügyben azonban a felperes nem mutat rá az uniós jognak vagy a végrehajtó tagállam jogának egyetlen olyan rendelkezésére sem, amely felhatalmazná Franciaországot a minisztériumoktól kért intézkedések elfogadására. [46]

53. Ebből következik, hogy sem az Uniós Vámkódexre, sem a behozatalról szóló alaprendeletre önmagában nem lehet hivatkozni annak érdekében, hogy felhatalmazza a francia kormányt arra, hogy a Nyugat-Szahara területéről származó egyes termékekre vonatkozóan egyoldalú behozatali tilalmat vezessen be azért, mert azokon nem jelölik megfelelően a származási országot.

54. Következésképpen azt javaslom a Bíróságnak, hogy az első kérdésre nemleges választ adjon.

B. Negyedik kérdés

55. A kérdést előterjesztő bíróság a negyedik kérdésével lényegében arra vár választ, hogy az élelmiszerek uniós címkézésével kapcsolatos vonatkozó szabályokat úgy kell-e értelmezni, hogy *a behozatal és a fogyasztó részére történő értékesítés szakaszában* a Nyugat-Szahara területén betakarított zöldségek és gyümölcsök csomagolásán nem Marokkót, hanem Nyugat-Szaharát kell származási országként feltüntetni.

1. Elfogadhatóság

56. A Bírósághoz benyújtott írásbeli észrevételeiben mind a francia kormány, mind pedig a Bizottság vitatja e kérdés elfogadhatóságát. Mindketten azzal érvelnek, hogy a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő jogvita elbírálása a minisztériumok azon hallgatólagos döntése jogszerűségének megállapítására korlátozódik, hogy nem tiltják meg egyoldalúan a szóban forgó, Nyugat-Szahara területéről származó termékek behozatalát. E jogvita eldöntéséhez tehát nem szükséges annak a kérdésnek a megválaszolása, hogy a Nyugat-Szaharából behozott termékeken e területet kell-e származási helyként feltüntetni.

57. Véleményem szerint a kérdést előterjesztő bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelméből nem következik egyértelműen, hogy az élelmiszerekre vonatkozó, a szóban forgó termékeket érintő uniós címkézési szabályok értelmezése semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával.

58. Az EUMSZ 267. cikk közvetlen együttműködést hoz létre a Bíróság és a tagállami bíróságok között. [47] Ezen eljárás keretében, amely a feladatok világos szétválasztásán alapul, a nemzeti bíróság határozza meg, hogy az előtte folyamatban lévő jogvita elbírálásához az uniós jog mely elemeire van szüksége, mivel a határozathozatal is kizárólag e bíróság feladata. [48] A nemzeti bíróság kérdéseinek ügydöntő voltát tehát vélelmezni kell, és a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni. [49]

[46] Még ha létezne is ilyen felhatalmazás, úgy vélem, hogy az ilyen intézkedések meghozatalának indokai, valamint az intézkedések korlátai megegyeznek a jelen indítvány 40. és azt követő pontjaiban tárgyaltakéval, feltéve, hogy az Európai Unió és intézményeinek hatáskörei nem torzulnak (lásd hasonlóképpen: Kokott főtanácsnok Bizottság kontra Tanács ügyre vonatkozó indítványa, C-13/07, EU:C:2009:190, 83. pont).

[47] Lásd ebben az értelemben: 1965. december 9-i Singer ítélet (44/65, EU:C:1965:122, 971. o.).

[48] Lásd ebben az értelemben: 1981. december 16-i Foglia ítélet (244/80, EU:C:1981:302, 15. pont).

[49] Lásd ebben az értelemben: 1999. szeptember 7-i Beck és Bergdorf ítélet (C-355/97, EU:C:1999:391, 22. pont).

59. A Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson. [50]

60. A jelen ügyben, noha az első kérdés kizárólag a behozatali tilalomra vonatkozik, nem egyértelmű, hogy a kérdést előterjesztő bíróság előtt kért intézkedésnek nem kellett volna-e kiterjednie mind a behozatal szakaszára, mind pedig az érintett termékeknek a francia piacon a fogyasztók részére történő forgalmazására. A kérdést előterjesztő bíróság határozatában a negyedik kérdést is úgy tették fel, hogy az mindkét szakaszra hivatkozik.

61. Noha úgy vélem, hogy e két szakasz nem vonható össze (lásd még a jelen indítvány 44. pontját), egyértelmű, hogy a felperes kérelme – megalapozottságától függetlenül – az élelmiszerekre vonatkozó, szóban forgó termékekkel kapcsolatos uniós címkézési követelményeknek való megfelelést is érinti. Ezen elem tehát hasznosnak tűnik a kérdést előterjesztő bíróság azon feladata szempontjából, hogy a szóban forgó hallgatólagos döntés jogszerűségéről határozzon. A kérdést előterjesztő bíróság továbbá úgy véli, hogy a nemzeti jog alapján hatáskörrel rendelkezik arra, hogy hivatalból meghozza a felperes által kért intézkedést, anélkül, hogy tovább minősítené azokat a helyzeteket, amelyekben ez az intézkedés elrendelhető. Úgy tűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság is emiatt tartja szükségesnek a felperes érvelése megalapozottságának vizsgálatát, amely érvelés kiterjed a negyedik kérdésben szereplő felvetésekre is.

62. A negyedik kérdés tehát elfogadható.

2. Az ügy érdeméről

63. A negyedik kérdés a megfogalmazása alapján arra irányul, hogy az uniós jog negatív és pozitív kötelezettségeket is előír-e a szóban forgó termékek helyes címkézésére vonatkozóan, amennyiben azok Nyugat-Szahara területéről származnak. A kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy az élelmiszerek címkézésére vonatkozó uniós követelmények *tiltják-e* a származási országként Marokkói Királyságot feltüntető/megjelölő címkézést, és ehelyett *előírják-e* Nyugat-Szahara területének származási országként való feltüntetését.

64. Javaslatom szerint az élelmiszerekre vonatkozó releváns uniós címkézési szabályok valóban előírják, hogy a Nyugat-Szahara területéről származó termékeknek ezt a területet kell származási országként feltüntetniük (pozitív kötelezettség), kizárva az egyéb területek megjelölését (negatív kötelezettség). E termékek tehát nem láthatók el a Marokkói Királyságra utaló címkézéssel.

65. Az elemzés, amely alapján e következtetésre jutottam, a következőképpen épül fel: először is megállapítom, hogy az élelmiszerek uniós címkézésére vonatkozó, a szóban forgó termékekre alkalmazandó általános és/vagy egyedi szabályok elsősorban a származási ország feltüntetését írják elő (a). Ezt követően egyértelművé teszem, hogy Nyugat-Szahara területe ezen szabályok értelmében származási országnak tekinthető (b). Harmadszor, kifejtem, hogy az, hogy a szóban forgó termékek származási országaként nem Nyugat-Szaharát tüntetik fel, miért jár azzal a

[50] Lásd például: 2018. december 10-i Wightman és társai ítélet (C-621/18, EU:C:2018:999, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

kockázattal, hogy döntéseik során megtéveszti az uniós fogyasztókat (c). Végül meg kell vizsgálnom, hogy az élelmiszerek címkézésére vonatkozó uniós szabályok tiltják-e, hogy a Marokkói Királyság is feltüntetésre kerüljön (d).

a) Az élelmiszerek címkézésére vonatkozó uniós jog

1) Az élelmiszerekre vonatkozó általános szabályok

66. A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet célja, hogy „helyes, semleges és objektív" tájékoztatás révén lehetővé tegye a fogyasztók számára a fogyasztott élelmiszerek „megfelelő tájékoztatás alapján történő kiválasztását",[51] és hogy megelőzze a fogyasztókat félrevezető gyakorlat alkalmazását.[52] E célból előírja „az élelmiszerek világos, érthető és olvasható jelölését".[53]

67. A fogyasztó számára (általában) kötelezően megadandó tájékoztatás egy része a „származási országra" vagy az „eredet helyére" vonatkozik.[54] Ez arra a helyre utal, ahonnan a szóban forgó élelmiszer származik.[55]

68. E követelmény az élelmiszerekkel kapcsolatos megtévesztő tájékoztatás tilalmának elvét fejezi ki.[56]

69. A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet középpontjában tehát kifejezetten a fogyasztóknak a termék valódi származását illetően a fogyasztó félrevezetésének *kockázatával* járó hiányos vagy nem megfelelő tájékoztatással szembeni védelme áll.[57]

70. A fogyasztó megtévesztésével kapcsolatos kockázati elem fontosságára a későbbiekben még visszatérek (a jelen indítvány 102. és azt követő pontjai); először azonban meg kell határozni, hogy a gyümölcsök és zöldségek címkézésére vonatkozó jog milyen konkrét követelményeket ír elő a jelen ügy tárgyát képező termékekre vonatkozóan.

51 Lásd: 2022. január 13-i Tesco Stores ČR ítélet (C-881/19, EU:C:2022:15, 44. és 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

52 A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet 3. cikkének (1) bekezdése az uniós fogyasztó élelmiszertermékekkel szemben támasztott igényeinek széles spektrumát ismeri el. E rendelkezés megjegyzi, hogy „[a]z élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatás a fogyasztók egészségének és érdekeinek magas szintű védelmére törekszik azáltal, hogy a végső fogyasztók számára alapot biztosít a megalapozott választáshoz […], különös tekintettel az egészségügyi, gazdasági, környezetvédelmi, társadalmi és etikai szempontokra". Lásd még a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet (4) preambulumbekezdését.

53 A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet (9) preambulumbekezdése.

54 A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet 9. cikke (1) bekezdésének i) pontja.

55 E tekintetben lásd a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet 2. cikke (2) bekezdésének g) pontját, amely az eredet helyét úgy határozza meg, mint „az a hely, amelyet az élelmiszer eredeteként feltüntetnek, és amely nem a [Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet (HL L 302., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 4. kötet, 307. o.)] 23–26. cikkével összhangban meghatározott származási ország". A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet 2. cikkének (3) bekezdése továbbá kifejti, hogy „[e] rendelet alkalmazásában az élelmiszer származási országa az élelmiszernek a [2913/92 rendelet] 23–26. cikkével összhangban meghatározott származását jelenti". A korábban a 2913/92 rendelet 23–26. cikkében előírt szabályok jelenleg az Uniós Vámkódex 59–63. cikkében találhatók meg.

56 A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet 7. cikkében foglaltak szerint.

57 Lásd e tekintetben: 2019. november 12-i Organisation juive européenne és Vignoble Psagot ítélet (C-363/18, EU:C:2019:954, 25. pont; a továbbiakban: Vignoble Psagot ítélet).

2) A gyümölcsökre és zöldségekre vonatkozó különös követelmények

71. A mezőgazdasági termékről szóló rendelet és a gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendelet – amelyeket a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet kiegészítő szabályaiként[58] fogadtak el a gyümölcsökre és zöldségekre vonatkozó forgalmazási követelményeket állapítanak meg.[59]

72. A mezőgazdasági termékekről szóló rendelet forgalmazási szabályait be kell tartani ahhoz, hogy valamely terméket az uniós piacon a fogyasztók számára forgalomba lehessen hozni.[60] Az uniós jogalkotó úgy véli, hogy az ezen előírásoknak való megfelelés „a termelők, a kereskedők és a fogyasztók érdekeit egyaránt szolgálja”.[61]

73. A mezőgazdasági termékekről szóló rendeletben foglalt egyik forgalmazási szabály szerint fel kell tüntetni a termelés helyét és/vagy a származási országot.[62]

74. E megjelölés a fogyasztók részére frissen történő árusításra szánt gyümölcsök és zöldségek esetében kötelező.[63]

75. A gyümölcsök és zöldségek származásának feltüntetésére vonatkozó követelmény a forgalmazás valamennyi szakaszában alkalmazandó, beleértve a gyümölcsök és zöldségek behozatalát is.[64] A gyümölcs- és zöldségkereskedők „e termékeket az Unión belül csak ezen előírásokkal összhangban […] kínálhatják eladásra, szállíthatják, illetve forgalmazhatják”.[65]

76. A mezőgazdasági termékekről szóló rendeletet a gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendelet hajtja végre,[66] amely részletesen meghatározza a gyümölcsökre és zöldségekre alkalmazandó általános és egyedi forgalmazási előírásokat.[67]

77. A cseresznyeparadicsomra termékspecifikus forgalmazási előírások vonatkoznak.[68] Ezek közé tartozik a származási ország kötelező feltüntetése.[69] E címke kiegészíthető a „[paradicsom] termesztési tájegység[ének], vagy a származási helyre utaló nemzeti, regionális vagy helyi megnevezés” nem kötelező jellegű megadásával.[70]

58 A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet 1. cikkének (4) bekezdése kifejti, hogy e rendelet „a meghatározott élelmiszerekre alkalmazandó külön uniós rendelkezésekben előírt jelölési követelmények sérelme nélkül alkalmazandó”.

59 A mezőgazdasági termékekről szóló rendelet 1. cikkének (1) bekezdése szerint egyes halászati és akvakultúra-termékek kivételével a mezőgazdasági termékekről szóló rendelet a Szerződések I. mellékletében felsorolt valamennyi termékre alkalmazandó. Ez utóbbi viszont kiválasztott, fejezetek szerinti áttekintést tartalmaz, amely mára a Kombinált Nómenklatúrává alakult át (a vám- és a statisztikai nómenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló, 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendelet [HL 1987. L 256., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 2. kötet, 382. o.]).

60 Lásd a mezőgazdasági termékekről szóló rendelet 74. cikkét.

61 A mezőgazdasági termékekről szóló rendelet (64) preambulumbekezdése.

62 Lásd a mezőgazdasági termékekről szóló rendelet 75. cikke (3) bekezdésének j) pontját és 76. cikkének (1) bekezdését.

63 Lásd a mezőgazdasági termékekről szóló rendelet 75. cikke (1) bekezdésének b) pontját.

64 Lásd a mezőgazdasági termékekről szóló rendelet 76. cikkének (2) bekezdését.

65 Lásd a mezőgazdasági termékekről szóló rendelet 76. cikkének (3) bekezdését.

66 Lásd a gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendelet 1. cikkének (1) bekezdését.

67 Lásd e tekintetben a gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendelet 1. cikkének (1) bekezdését és 3. cikkének (1) bekezdését E rendelet I. mellékletének A. része meghatározza az e termékekre vonatkozó általános forgalmazási előírásokat.

68 Lásd a gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendelet 3. cikke (2) bekezdésének j) pontját, amely előírja, hogy e rendelet I. mellékletének B. részében foglalt termékspecifikus forgalmazási előírásokat kell alkalmazni a „paradicsomra”. Az I. melléklet B. része 10. részének I. szakasza pedig azt írja elő, hogy a paradicsom fogalma a „cseresznyeparadicsomot” is magában foglalja.

69 Lásd az gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendelet I. melléklete B. része 10. része VI. szakaszának C) pontját. Ennek érdekében az egyik lábjegyzet kifejti, hogy „[a] teljes vagy az általánosan használt nevet kell feltüntetni”.

70 Uo.

78. A Charentais fajtájú sárgadinnye a gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendelet általános forgalmazási előírásainak hatálya alá tartozik.[71] Ezen előírások is megkövetelik a származási ország kötelező jellegű feltüntetését.[72] A cseresznyeparadicsomtól eltérően azonban e rendelet nem utal részletesebb eredetmegjelölésre.

79. E követelmények a megfelelőségi ellenőrzések tárgyát képezik, amelyek a forgalmazás minden szakaszában alkalmazandók.[73]

80. Amint azt a Bizottság a tárgyalás során kifejtette, a megfelelőség hiányának megállapítása a nem megfelelő termékeknek az illetékes ellenőrző szerv engedélye nélküli szállítására vonatkozó tilalmat eredményez. Ezeket a termékeket ezt követően összhangba kell hozni a gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendelettel. Amennyiben ez nem lehetséges, az illetékes hatóságok előírhatják, hogy e termékeket állati takarmányként, ipari feldolgozás alapanyagaként, más nem élelmezési célú felhasználás keretében hasznosítsák, vagy azokat semmisítsék meg.[74]

81. Ebből következik, hogy a szóban forgó termékekre alkalmazandó általános és különös forgalmazási előírások megkövetelik e termékek származási országának feltüntetését.

b) Nyugat-Szahara mint az e területen termesztett gyümölcsök és zöldségek származási országa

82. Az élelmiszerek uniós címkézésére alkalmazandó általános és különös szabályok fenti magyarázata egyértelművé teszi, hogy az uniós jogalkotó megköveteli, hogy a szóban forgó termékeken fel kell tüntetni a származási országot.

83. A jelen ügy szempontjából ez természetesen felveti azt a kérdést, hogy Nyugat-Szahara önkormányzattal nem rendelkező területe az említett szabályok értelmében származási országnak minősül-e.

84. E tekintetben megjegyzem, hogy a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelethez és a mezőgazdasági termékekről szóló rendelethez hasonlóan a gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendelet sem határozza meg a „származási ország” fogalmát.[75]

[71] Lásd a gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendelet 3. cikke (1) bekezdésének második albekezdését, amely kifejti, hogy „[a]zoknak a gyümölcsöknek és zöldségeknek, amelyekre nem vonatkozik termékspecifikus forgalmazási előírás, meg kell felelniük az általános forgalmazási előírásnak”. Az e rendelkezésben hivatkozott általános forgalmazási előírást ugyanezen rendelet I. mellékletének A. része határozza meg.

[72] Lásd a gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendelet I. melléklete A. részének 4. részét. Ismételten az egyik lábjegyzet előírja, hogy „[a] teljes vagy az általánosan használt nevet kell feltüntetni”.

[73] Lásd e tekintetben a gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendelet 8. és 11. cikkét. Ugyanezen rendelet 11. cikkének (3) bekezdése azt is előírja, hogy „[h]a az ellenőrzések jelentős szabálytalanságokat tárnak fel, a tagállamok növelik a kereskedőkre, termékekre, származásra vagy egyéb paraméterekre vonatkozó ellenőrzések gyakoriságát”. A megfelelőségi ellenőrzések többek között azért szükségesek, mert a vonatkozó „származási országot” „olvashatóan” „letörölhetetlenül” és kívülről jól látható módon kell feltüntetni, vagy közvetlenül a csomagolási egységre nyomtatva, vagy egy olyan címkén, amely a csomagolási egység szerves része, illetve ahhoz van rögzítve.

[74] Lásd a gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendelet 17. cikkének (3) bekezdését.

[75] A fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet és a mezőgazdasági termékekről szóló rendelet tekintetében a Bíróság a 2019. szeptember 4-i Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs Frankfurt am Main ítéletében (C-686/17, EU:C:2019:659, 46. pont) már elismerte e meghatározás hiányát.

85. Mindazonáltal az Uniós Vámkódex, amely az áruk nem preferenciális származásának meghatározására vonatkozó különös szabályokat tartalmaz, e tekintetben kifejezetten kiterjeszti a szabályait az áruk származására vonatkozó egyéb uniós intézkedésekre. [76]

86. Amint azt a Bíróság a mezőgazdasági termékekről szóló rendelettel kapcsolatban kifejtette, ez a származási országra vonatkozó forgalmazási követelményt is magában foglalja. [77]

87. Úgy vélem, hogy ugyanez vonatkozik a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendeletre és a gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendeletre is. Végül is ezt követeli meg a származási ország megjelölésére vonatkozó címkézési követelmény egységes, hatékony és következetes értelmezése. [78]

88. Ebből következik, hogy a jelen ügyben alkalmazandó, élelmiszereket szabályozó különböző uniós rendeletekben szereplő, származásra vonatkozó címkézést az Uniós Vámkódex vonatkozó szabályaira és megjelöléseire való hivatkozással kell értelmezni.

89. Az Uniós Vámkódex 60. cikke alapján a teljes egészében konkrét „országban” vagy „területen” létrejött vagy előállított árut az abból az országból vagy területről származónak kell tekinteni.

90. A valamely „országban” vagy „területen” betakarított növényi termékeket teljes egészében ezen országban vagy területen termesztettnek kell tekinteni. [79] Következésképpen e termékeket e területről származónak kell tekinteni. [80]

91. A Vignoble Psagot ítéletben a Bíróság a „terület” fogalmát úgy értelmezte, hogy az magában foglal minden olyan entitást, amely nem tartozik az „ország” vagy az „állam” kategóriájába, [81] mint például „azok a földrajzi térségek, amelyek ugyan valamely állam joghatósága alá tartoznak, vagy amelyeken egy állam nemzetközi felelősséggel rendelkezik, a nemzetközi jogra tekintettel azonban az ezen állam jogállásától elkülönülő, saját jogállással rendelkeznek”. [82]

92. A Tanács kontra Front Polisario ítéletében és a Western Sahara Campaign UK ítéletében a Bíróság elismerte, hogy Nyugat-Szahara területe a nemzetközi közjog értelmében különálló területnek minősül, és elkülönül a Marokkói Királyság területétől. [83]

76 Lásd az Uniós Vámkódex 59. cikkének c) pontját, amely előírja, hogy a származás megszerzésére és igazolására vonatkozó cikkek (60. és 61. cikk) „állapítj[ák] meg a szabályokat az áruk nem preferenciális származásának meghatározásához […] egyéb, az áruk származásával kapcsolatos uniós intézkedések [alkalmazásában]”.

77 Lásd: 2019. szeptember 4-i Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs Frankfurt am Main ítélet (C-686/17, EU:C:2019:659, 46. pont).

78 Lásd analógia útján: 2019. szeptember 4-i Zentrale zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs Frankfurt am Main ítélet (C-686/17, EU:C:2019:659, 50. pont) (amely kifejtette, hogy „[a] származási ország kötelező feltüntetésének ugyanis a megfelelő rendelkezések hatékony érvényesülése és a következetességre való törekvés érdekében ugyanazon fogalommeghatározásokon kell alapulnia, legyen szó a vám, a mezőgazdaság vagy a fogyasztóvédelem területéről”).

79 Lásd a 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az Uniós Vámkódex egyes rendelkezéseire vonatkozó részletes szabályok tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2015. július 28-i (EU) 2015/2446 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet (HL 2015. L 343., 1. o.; helyesbítések: HL 2016. L 87., 35. o.; HL 2017. L 101., 164. o.; HL 2018. L 192., 62. o.) 31. cikkének b) pontját.

80 A jelen ügyben nem vitatott, hogy a szóban forgó termékeket Nyugat-Szahara területén takarították be.

81 Lásd: Vignoble Psagot ítélet, 30. pont. Ugyanebben az ítéletben a Bíróság az „ország” fogalmát az „állam” fogalmának szinonimájaként értelmezte, amely „olyan szuverén jogalanyt jelöl, amely a földrajzi határain belül a nemzetközi jog által elismert jogkörök teljességét gyakorolja” (lásd a 28. és 29. pontot).

82 Lásd: Vignoble Psagot ítélet, 31. pont. Amint azt a felperes előadja, a Bíróság a Vignoble Psagot ítéletében ezen az alapon terjesztette ki a helyes eredetmegjelölés követelményét „az Izrael Állam által megszállt területre”, azaz a Kelet-Jeruzsálemet is magában foglaló Ciszjordániára és a Golan-fennsíkra.

83 Tanács kontra Front Polisario ítélet, 107. pont; Western Sahara Campaign UK ítélet, 64. és 69. pont.

93. Nyugat-Szahara területét tehát az Uniós Vámkódex 60. cikke értelmében külön vámterületnek kell tekinteni.

94. Amint azt a Bizottság a tárgyalás során kifejtette, ezt a jogállást a külkereskedelmi statisztikákra vonatkozó uniós szabályok már elismerik azáltal, hogy Nyugat-Szahara területéhez saját származásiország-kódot (EH) rendeltek.[84] Ez az a kód, amelyet az uniós vámtarifa (TARIC)[85] alapján bocsátanak ki, és amelyet a Nyugat-Szahara területéről származó termékek importőreinek fel kell tüntetniük a vámáru-nyilatkozatukon, és amelynek alátámasztására származási nyilatkozatot kell benyújtaniuk.

95. Ebből következik, hogy a származási ország fogalmának az élelmiszerek címkézésére vonatkozó uniós jogban szereplő formája Nyugat-Szahara területét is magában foglalja.

96. A jelen ügy tárgyát képező termékeket, mivel azokat teljes egészében Nyugat-Szahara területén állították elő, ennek megfelelően kell címkézni.

97. Ezt a következtetést nem befolyásolja az a tény, hogy a gyakorlatban egy harmadik államot – a jelen esetben a Marokkói Királyságot – az Európai Unió úgy tekinti, mint amely (ténylegesen) átvállalta Nyugat-Szahara területének (vagy legalábbis ellenőrzése alatt tartott részeinek) igazgatását. Az Európai Unióba irányuló behozatal tekintetében tehát a marokkói hatóságok ellenőrzik és tanúsítják az állítólag Nyugat-Szahara területéről származó termékek származását.

98. Amint azt a Tanács és a Bizottság kifejtette, e megállapodásra azért került sor, mert Nyugat-Szahara önkormányzattal nem rendelkező területének nincs saját (elismert) vámhatósága, amely az e területen előállított vagy termesztett termékek származásának jogállását ellenőrizhetné.[86]

99. Amint azt a Bizottság és Tanács kontra Front Polisario ügyben ma ismertetett indítványomban kifejtem, az önkormányzattal nem rendelkező területekkel való kapcsolatfelvétel tiszteletben tartja mind a nemzetközi jog jelenlegi helyzetét, mind a gyakorlati valóságot, anélkül azonban, hogy foglalkozna az állami elismerés (politikai) kérdésével.[87] Ez azonban semmit sem változtat azon a következtetésen, hogy Nyugat-Szahara vámügyi szempontból különálló területnek minősül.

[84] Lásd a nemzetközi árukereskedelemmel kapcsolatos európai statisztika területén alkalmazandó ország- és területnómenklatúráról, valamint más vállalkozásstatisztikák földrajzi bontásáról szóló, 2020. október 12-i (EU) 2020/1470 bizottsági végrehajtási rendelet (HL2020. L 334., 2. o.) I. mellékletét.

[85] A vám- és statisztikai nómenklatúráról, valamint a közös vámtarifáról szóló, 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendelet (HL 1987. L 256, 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 2. kötet, 382. o.).

[86] Ezért is állítja a Tanács és a Bizottság, hogy gyakorlatilag nem köthetnek külön kereskedelmi megállapodást Nyugat-Szahara területével. Vö.: az EK–PFSZ társulási megállapodás (amelyet az egyrészről az Európai Közösség, másrészről Ciszjordánia és a Gázai övezet Palesztin Nemzeti Hatósága képviseletében a Palesztin Felszabadítási Szervezet [PFSZ] közötti kereskedelemről és együttműködésről szóló euromediterrán ideiglenes társulási megállapodás megkötéséről szóló, 1997. június 2-i 97/430/EK tanácsi határozat [HL 1997. L 187., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 26. kötet, 122. o.] hagyott jóvá), amely az ahhoz csatolt végrehajtási jegyzőkönyv 16. cikkének (4) bekezdésében előírja, hogy az EUR.1 szállítási bizonyítványt Ciszjordánia és a Gázai övezet vámhatóságai bocsátják ki, ha az Unióba való kivitelre szánt termékeket Ciszjordániából és a Gázai övezetből származó termékeknek lehet tekinteni, és azok a kivitel többi feltételének is megfelelnek. Lásd még: 2010. február 25-i Brita ítélet (C-386/08, EU:C:2010:91, 50–52. pont) (amely kifejti, hogy a Ciszjordániából és a Gázai övezetből származó termékek tekintetében – az izraeli vámhatóságok hatáskörének kizárásával – Ciszjordánia és a Gázai övezet vámhatóságai rendelkeznek hatáskörrel).

[87] Lásd hasonlóképpen és analógia útján, annak bizonyításaképpen, hogy az állami elismerés függetleníthető a származás igazolásától: az egyrészről az Európai Unió és az Európai Atomenergia-közösség, másrészről Koszovó* közötti stabilizációs és társulási megállapodás (HL 2016. L 71., 3. o.) 46. cikke és III. jegyzőkönyve, amely az e területről származó termékek származásának meghatározására vonatkozó szabályokat állapítja meg. A név mellett található csillaghoz a megállapodás lábjegyzetei között az alábbi megjegyzés kapcsolódik: „Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244/1999 ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.”

100. Ezért azt a következtetést kell levonni, hogy az alkalmazandó uniós élelmiszerjog alapján a szóban forgó, Nyugat-Szahara területén termesztett termékeket e területről származóként kell címkézni.

c) Nyugat-Szahara területe feltüntetésének elhagyása félrevezetné a fogyasztót

101. Annak megállapítása után, hogy az élelmiszerek címkézésére vonatkozó, gyümölcsöket és zöldségeket érintő uniós szabályok előírják, hogy a szóban forgó termékeken fel kell tüntetni a származási országot, és annak megerősítését követően, hogy a származási ország fogalma Nyugat-Szahara önkormányzattal nem rendelkező területét is magában foglalja, megállapítható, hogy e termékeken származási országként Nyugat-Szaharát kell feltüntetni. A következő megválaszolandó kérdés tehát az, hogy e terület feltüntetésének elhagyása megtévesztheti-e az uniós fogyasztót.

102. Amint azt a jelen indítvány 69. pontjában megjegyeztem, az uniós élelmiszereken a származási ország jelölésével kapcsolatos tájékoztatás célja a fogyasztó védelme annak érdekében, hogy ne „vezessék félre” a termék valódi eredetét illetően (és ne legyen kitéve a félrevezetés kockázatának). [88]

103. Bár nem tekinthető a fogyasztói magatartás fő mozgatórugójának, [89] a terméken található, származási országot jelölő címke befolyásolja a vásárlási döntéseket. [90]

104. Nincs két egyforma fogyasztó. Egyes fogyasztók számára nagyon fontos lehet a termékeik eredete. Más fogyasztók talán figyelemre sem méltatják a vásárolt termékek eredetét.

105. Amint azt a Bíróság korábban megállapította, a fogyasztó megtévesztése kockázatának értékelése az átlagfogyasztót, azaz azt a személyt veszi figyelembe, aki „szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő […] az élelmiszer eredete, származása és minősége tekintetében”. [91]

106. Az élelmiszerekkel kapcsolatos fogyasztói tájékoztatásról szóló rendelet 3. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy az élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatás – így a termék származására vonatkozó tájékoztatás – ismertetésének lehetővé kell tennie a fogyasztó számára a „megalapozott választást”, amelyet többek között „etikai szempontok” befolyásolnak. [92]

88 Lásd ebben az értelemben: Vignoble Psagot ítélet, 25. pont.

89 Egy 2015. évi bizottsági jelentés megállapította, hogy „a fogyasztói magatartást befolyásoló tényezők sorában az eredetmegjelölés az ár, az íz, a fogyaszthatósági/minőségmegőrzési idő, a praktikusság és/vagy a küllem után következik csak a sorban”. Lásd: az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a feldolgozatlan élelmiszerek, valamint az egyetlen összetevőből álló termékek és az egy-egy élelmiszer több mint 50%-át kitevő összetevők származási országának vagy eredete helyének kötelező feltüntetéséről tett bizottsági jelentés ((COM(2015) 204 final; a továbbiakban: 2015. évi európai bizottsági jelentés).

90 Az Európai Bizottságnak az európaiaknak az élelmiszer-biztonsághoz, az élelmiszer-minőséghez és a vidékhez való viszonyulásáról szóló 2012. évi 389. sz. Speciális Eurobarométer felmérése (elérhető a következő oldalon: https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/1054) szerint „jelentős többség (71%) szerint fontos az élelmiszerek eredete” (4. o.), és az eredet azon három tényező egyike, amelyet az uniós polgárok többsége élelmiszervásárláskor figyelembe vesz (16. o.).

91 Lásd ebben az értelemben: 2009. szeptember 10-i Severi ítélet (C-446/07, EU:C:2009:530, 61. pont).

92 Ez a választás lehet olyan döntés is, hogy a fogyasztó „a bevásárlókocsival szavaz”, azaz a megvásárlás vagy annak megtagadása mellett dönt a világ azon részeiből származó termékek esetében, amelyekkel a fogyasztónak politikai, környezetvédelmi, kulturális vagy egyéb problémái vannak. A „bevásárlókocsival való szavazás” kifejezést a *The Economist* egyik cikkéből kölcsönöztem annak érdekében, hogy magyarázatot adjak arra a gyakorlatra, hogy a fogyasztók vásárlási döntéseikkel fejezik ki politikai véleményüket. Lásd: „Voting with your trolley: Can you really change the world just by buying certain foods?’, *The Economist*, Special report, 2006. december 7.

107. Azt gondolhatnánk, hogy a szokásosan tájékozott és körültekintő fogyasztó fontosnak tarthatja annak ismeretét, hogy valamely termék Nyugat-Szaharából származik. Az azonban, hogy a valamely nyugat-szaharai termék származására vonatkozó tájékoztatás miként befolyásolhatja a fogyasztó vásárlási döntését, kizárólag az adott fogyasztótól függ. [93]

108. Ez a döntés nem feltétlenül kapcsolódik az Európai Uniónak a Nyugat-Szahara területének jövőbeli jogállásával kapcsolatos semleges álláspontjához.

109. Ugyanakkor a termék nyugat-szaharai származására vonatkozó tájékoztatás hiányában a szokásosan tájékozott és körültekintő fogyasztó félrevezethető a megvásárolni kívánt termék valódi származását illetően.

110. Hogyan egyeztethető össze ez a jogi és politikai álláspont?

111. Nyilvánvaló, hogy annak vizsgálata során, hogy lehet-e attól tartani, hogy a származási országgal kapcsolatos helytelen tájékoztatás félrevezeti a fogyasztót, az e kérdésről határozó nemzeti bíróságnak nem kell figyelembe vennie a fogyasztók esetlegesen eltérő etikai szempontjait, és azokat nem is tudja figyelembe venni.

112. Véleményem szerint az uniós jogalkotó által meghatározni kívánt teszt sokkal objektívebb.

113. A kérdés, amelyet a bíróságnak fel kell tennie, egyszerűen a következő: fennáll-e annak a kockázata, hogy helytelen jelölési információkon alapuló vásárlási döntéshez vezethet, ha a terméken származási országként X területet tüntetik fel, miközben e termék valójában Y területről származik. [94]

114. Erre a kérdésre a válasz igenlő: az olyan címke, amely szerint az élelmiszer a valódi származási helyétől eltérő helyről ered, félrevezetheti a fogyasztót a terméknek (az uniós jog szerint) objektíve helyes származását illetően. [95]

115. A jelen ügyben tehát az olyan címke, amely a termék származási helyeként Marokkót tünteti fel, miközben e termék valójában Nyugat-Szahara területéről származik, félrevezeti a fogyasztót.

116. Az ilyen címke nem felelne meg annak az átfogó követelménynek, hogy a vásárlással kapcsolatban segítse a fogyasztót a „tájékozott választásban”, ami vonatkozhat etikai jellegű elemekre, és nem tükrözné megfelelően az Európai Unió jelenlegi politikai álláspontját.

117. Ennek alapján azt javasolom a Bíróságnak, hogy a negyedik kérdésnek a címkézéssel kapcsolatos pozitív kötelezettségre vonatkozó részét annak kifejtésével válaszolja meg, hogy a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendelet, a mezőgazdasági termékekről szóló rendelet, valamint a gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendelet előírja, hogy a szóban forgó termékeken a származási országot oly módon kell feltüntetni, amely a Nyugat-Szahara területéről való eredetüket tükrözi.

[93] Lásd e tekintetben: Hogan főtanácsnok Organisation juive européenne és Vignoble Psagot ügyre vonatkozó indítványa (C-363/18, EU:C:2019:494, 47–49. pont).

[94] A bíróságnak ugyanis ugyanazt az értékelést kell elvégeznie, ha a helytelen jelölési információk a szóban forgó gyümölcs vagy zöldség hozzávetőleges súlyára vagy érettségére vonatkoznak, és ha a származás megjelölésére.

[95] Lásd e tekintetben: Vignoble Psagot ítélet, 51. pont.

d) Fel lehet-e tüntetni a Marokkói Királyságot?

118. A fenti következtetés enged-e teret arra, hogy a Marokkói Királyságot is feltüntessék?

119. A jelen ügyben hivatkozott Vignoble Psagot ügyben a Bíróságot annak tisztázására kérték, hogy a származási terület (ebben az esetben a Golán-fennsík vagy Ciszjordánia) helyes megjelölése önmagában elégtelennek bizonyulhat-e ahhoz, hogy a fogyasztó számára az e területről származó termékek származási országára vonatkozó helyes tájékoztatást nyújtson.

120. Felmerülhet tehát a kérdés, hogy a Nyugat-Szahara területéről származó termékek származási országot jelölő címkéjén a „Marokkói Királyság” feltüntetése objektíve is helyes tájékoztatást nyújtana-e az uniós fogyasztók számára.

121. A Vignoble Psagot ítélet alapjául szolgáló azon földrajzi terület sajátos helyzete alapján, amely a Szíriai Arab Köztársaság bizonyos részeit (a Golán-fennsíkot), illetve a palesztin területet (a Kelet-Jeruzsálemet is magába foglaló Ciszjordániát) foglalja magában, ahonnan a szóban forgó termékek származtak, és ahol izraeli telepek találhatók, a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a további helymegjelölés elhagyása félrevezetheti a fogyasztót. [96]

122. Következésképpen a valódi eredet helyének feltüntetése nélkül a fogyasztók (tévesen) azt gondolhatnák, hogy ez az élelmiszer Ciszjordánia esetében egy palesztin előállítótól, míg a Golán-fennsík esetében egy szíriai előállítótól származik. [97]

123. Pusztán az „izraeli telep” megjelölése nem lenne elegendő az ilyen típusú tévedés elkerülésére. [98]

124. A jelen ügyben eltérnek a jogi és ténybeli körülmények, valamint az a kérdés, amellyel a Bíróság szembesül.

125. Nyugat-Szahara területe a származásnak a vám és címkézés céljából történő megjelölése szempontjából külön területnek minősül.

126. Igaz, hogy jelenleg csak a marokkói hatóságok – amelyeknek erre vonatkozó jogosultságát az Európai Unió elismeri – igazolhatják, hogy valamely termék Nyugat-Szahara területéről származik-e (lásd a jelen indítvány 97. és 98. pontját).

127. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a Nyugat-Szaharából érkező termék származása megváltozik, ha ilyen típusú tanúsításra kerül sor.

128. A Vignoble Psagot ügyben a Bíróság elé nem azt a kérdést terjesztették, hogy *két ország vagy terület* feltüntethető-e, hanem azt, hogy a származási országra/területre vonatkozó információk mellett – a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról szóló rendeletben a „származási ország” és az „eredete helye” kifejezés között szereplő „vagy” kötőszó ellenére – *feltüntethető-e a részletesebb „eredet helye” megjelölés*.

96 Lásd: Vignoble Psagot ítélet, 51. pont.

97 Lásd: Vignoble Psagot ítélet, 49. pont.

98 Lásd: Vignoble Psagot ítélet, 50. pont.

129. Figyelembe véve, hogy a nemzetközi közösség és az Európai Unió kifogásolta az e területeken található izraeli telepeket, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az ilyen telepekről származó áruk tényleges eredetének helyével kapcsolatos tájékoztatás elmulasztása megfosztja a fogyasztókat attól, hogy megalapozott döntést hozzanak a vásárlásról. [99]

130. A jelen ügyben azonban a „Marokkói Királyság” feltüntetése a szóban forgó termékek származási országára vonatkozó információk mellett nem adna egyértelműbb magyarázatot a termékek eredetének helyét illetően.

131. Először is, ez a fajta tájékoztatás objektíve nem helytálló.

132. Másodszor, a szokásosan tájékozott és körültekintő fogyasztó le tudná szűrni a szükséges információkat a szóban forgó termékek eredetét illetően, ha csak Nyugat-Szaharát tüntetik fel származási országként.

133. Bármilyen szubjektív álláspontot képviseljen is a fogyasztó a Marokkói Királyságnak a Nyugat-Szahara területén való jelenlétével kapcsolatban, a „Marokkói Királyság” nem onnan származó termékeken való feltüntetése ezért „amiatt, hogy nem a teljes igazságot tükrözi”, alkalmas a fogyasztó félrevezetésére. [100]

134. Végezetül – amint azt a Bizottság a tárgyalás során kifejtette – a származási országnak a szóban forgó termékekre alkalmazandó általános és különös forgalmazási előírások értelmében vett fogalma [101] megköveteli, hogy a származási országra *egyetlen* megjelölés vonatkozzon. [102]

135. Először is, úgy vélem, hogy ez abból ered, hogy a gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendelet szövege és preambulumbekezdései az „ország” szót egyes számban használják. [103]

136. Másodszor, e megközelítés a „származásra” vonatkozóan az Uniós Vámkódex 60. cikkében előírt fogalommeghatározás alapjául szolgáló általános logikán alapul. E rendelkezés értelmében „teljes egészében egyetlen országban vagy területen létrejött vagy előállított áru” [104] csak egyetlen országból vagy területről származhat. [105]

99 Lásd e tekintetben: Vignoble Psagot ítélet, 48–51. pontja.

100 Mischo főtanácsnoknak a Gut Springenheide és Tusky ügyre vonatkozó indítványában (C-210/96, EU:C:1998:102, 78. pont) használt szavaival élve, aki ezen indítványban különbséget tett „az objektíven helyes, az objektíven helytelen és az objektíven helyes olyan információ között, amely amiatt, hogy nem a teljes igazságot tükrözi, a fogyasztó félrevezetésére alkalmas”.

101 Amint azt a jelen indítvány 66–81. pontjában kifejtem.

102 A teljesség kedvéért ez a szabály a több tagállamból vagy harmadik országból származó, termékkeveréket alkotó gyümölcsök és zöldségek esetében is felmerül, amely esetben az eredet általános megjelölését is feltüntetik (például „az EU-n kívüli országokból származó gyümölcs- és zöldségfélék keveréke”; lásd a gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendelet 7. cikkének (3) bekezdését) vagy minden egyes „származási országot” az érintett gyümölcs vagy zöldség neve mellett kell feltüntetni (lásd például a eltérő eredetű paradicsomok keveréke esetében ugyanezen rendelet I. melléklete A. részének 4. pontját és I. melléklete B. része 10. része VI. szakaszának C. pontját).

103 Lásd e tekintetben a gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendelet (4) és (49) preambulumbekezdését, valamint 5. cikkének (4) bekezdését és 6. cikkének (1) bekezdését. Lásd még az I. melléklet A. részének 4. részét és az I. melléklet B. része 10. része VI. szakaszának C. pontját, amely a „származási országot” szintén egyes számban használja.

104 Az Uniós Vámkódex 60. cikkének (1) bekezdése.

105 Azaz, kivéve, ha a termékkeveréket alkotó gyümölcsök és zöldségek több harmadik országból származnak. Lásd a gyümölcsök és zöldségek általános forgalmazásáról szóló rendelet 7. cikkének (3) bekezdését.

137. Ebből a szempontból a koherens értelmezésre vonatkozó azon indokok, amelyek miatt „származás” szó értelmezését célszerű összehangolni az élelmiszerek címkézésére vonatkozó uniós jog és a vám- és külkereskedelmi statisztikákra alkalmazandó szabályok tekintetében, annak szükségességét is megalapozzák, hogy a címkézés vonatkozásában a származás *egyediségének* hasonló legyen az értelmezése.

138. E szabályok betartása esetén a Nyugat-Szahara területéről származó termékeket – minden más származási hely kizárásával – ekként kell jelölni.

139. Ezt az érvelést támasztja alá a Bizottság által a tárgyaláson képviselt álláspont, amely szerint a Bizottság egyetértett azzal, hogy e szabályok alkalmazása arra enged következtetni, hogy helytelen a szóban forgó termékeket a Marokkói Királyságból származóként megjelölni.

140. Ugyanakkor – amint azt a Bizottság is kifejtette – az említett területen folyamatban lévő önrendelkezési folyamat keretében semmilyen eredmény nem zárható ki, mivel az Európai Unió semleges álláspontot képvisel Nyugat-Szahara területének jövőjével kapcsolatban. [106]

141. A Nyugat-Szahara területéről származó termékek esetében a „Nyugat-Szaharára” utaló jelzés mellett a „Marokkói Királyság” származási országként való feltüntetése ezért ellentétes lenne az Európai Uniónak a Nyugat-Szahara területével kapcsolatban kinyilvánított álláspontjával, sértené a szóban forgó termékek származási országára vonatkozó „helyes, semleges és objektív” tájékoztatás követelményét, [107] és sértené az uniós jogalkotó azon döntését, hogy a címkézés céljából egyetlen származási ország jelölését írja elő.

142. Következésképpen a szóban forgó termékek származási országot jelölő címkéjén Nyugat-Szaharán kívül nem tüntethető fel más terület.

IV. Végkövetkeztetés

143. A fentiek tükrében azt javaslom a Bíróságnak, hogy a Conseil d’État (államtanács, Franciaország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következőképpen válaszoljon:

1) Az EUMSZ 207. cikket és az Uniós Vámkódex létrehozásáról szóló, 2013. október 9-i 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 134. cikkének (1) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

   az önmagában nem jogosítja fel a tagállamot arra, hogy egyoldalúan olyan nemzeti intézkedést fogadjon el, amely a megfelelő „származási ország” feltüntetésének elmulasztása miatt megtiltja valamely harmadik országból származó gyümölcsnek és zöldségnek a területére való behozatalát.

[106] Úgy tűnik, hogy az Európai Unió jelenleg úgy véli, hogy a nyugat-szaharai kérdéssel kapcsolatos politikai folyamatnak olyan „igazságos, reális, pragmatikus, tartós és kölcsönösen elfogadható politikai megoldás[ra kell irányulnia], amely »kompromisszumon« alapul”, amint azt az Európai Uniónak és Marokkónak a társulási tanács tizennegyedik ülésén (2019. június 27.) tett közös nyilatkozatának 13. pontja megállapítja; e nyilatkozat elérhető a következő oldalon: https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/06/27/joint-declaration-by-the-european-union-and-the-kingdom-of-morocco-for-the-fourteenth-meeting-of-the-association-council/.

[107] Lásd: 2022. január 13-i Tesco Stores ČR ítélet (C-881/19, EU:C:2022:15, 44. és 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

2) Az 1234/2007/EK tanácsi rendeletnek a gyümölcs- és zöldség-, valamint a feldolgozottgyümölcs- és feldolgozottzöldség-ágazatra alkalmazandó részletes szabályainak a megállapításáról szóló, 2011. június 7-i 543/2011/EU bizottsági végrehajtási rendelet 5. cikkének (1) bekezdését és 6. cikkének (1) bekezdését, a fogyasztók élelmiszerekkel kapcsolatos tájékoztatásáról, az 1924/2006/EK és az 1925/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról és a 87/250/EGK bizottsági irányelv, a 90/496/EGK tanácsi irányelv, az 1999/10/EK bizottsági irányelv, a 2000/13/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2002/67/EK és a 2008/5/EK bizottsági irányelv és a 608/2004/EK bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i 1169/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 9 és 26. cikkét, valamint a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról, és a 922/72/EGK, a 234/79/EK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 76. cikkét a 952/2013 rendelet 60. cikkével és a nemzetközi árukereskedelemmel kapcsolatos európai statisztika területén alkalmazandó ország- és területnómenklatúráról, valamint más vállalkozásstatisztikák földrajzi bontásáról szóló, 2020. október 12-i (EU) 2020/1470 bizottsági végrehajtási rendelet I. mellékletével összefüggésben a következőképpen kell értelmezni:

a Nyugat-Szahara területéről származó cseresznyeparadicsom és Charentais fajtájú sárgadinnye csomagolásán az e területről való származásukat tükröző „származási országot” kell feltüntetni.

Az uniós jog és politika jelenlegi állása szerint az ilyen típusú címkék nem tüntethetik fel a Marokkói Királyságot.